

Idrottslyftet 2016 – 2019

Inledning/Bakgrund

Riksidrottsstyrelsen (RS) beslutade i augusti 2014 att ta fram ett förslag till nya riktlinjer för Idrottslyftet. Arbetet med att forma dessa har pågått under hösten 2014 och våren 2015. Tanken är att de nya riktlinjerna ska träda i kraft den 1 januari 2016 under förutsättning att regeringen avsätter medel i samma omfattning som tidigare.

Idrottslyftet (2007-) och dess föregångare Handslaget (2004-2007) har varit i stort sett likadant utformade under årens lopp. Vissa förändringar har gjorts avseende målen med satsningarna där ambitionen varit att uppnå större effekt för den samlade idrottsrörelsen. Generellt sett har dock dessa förändringar medfört små förändringar i incitamenten för specialidrottsförbunden (SF) att på allvar omvärdera och förändra sitt arbete.

Idrottslyftet har fått positiv uppmärksamhet i framförallt lokalmedia och de ekonomiska bidragen har haft stor betydelse för många föreningar. På aggregerad nivå kopplat till målsättningen att nå flera barn och få dem att stanna längre är Idrottslyftets bidrag däremot inte lika tydligt.

Utvärderingar har genom åren visat att Idrottslyftet skulle kunna ge ett större avtryck med annan styrning. Senast pekade konsultföretaget Ramböll i sin delutvärdering 2014 på ett behov av förändring, via deras utvärderingsrapport av den senaste perioden. Utifrån dessa rapporter och med hänsyn till de dialoger som genomförts med idrottsföreträdare har RS formulerat nedanstående utformning av Idrottslyftet 2016 – 2019.

Syfte och Mål

Syfte:

Att utveckla verksamheten så att barn och unga i åldern 7-25 år väljer att idrotta i förening och stimuleras till ett livslångt idrottande i föreningsidrotten.

Mål:

att samtliga SF, utifrån sina unika behov, vid programperiodens slut har utvecklat sin verksamhet för barn och unga mellan 7-25 år.

Där utvecklingsinsatserna ska vara:

i linje med RF:s anvisningar för barn- och ungdomsidrott

och leda till att

svensk idrott utvecklas, samverkar med andra aktörer och ger goda möjligheter att idrotta i förening.

Syfte och mål är kopplat till strategiarbetet vilket innebär att förändringar på övergripande nivå där också bör leda till förändringar i Idrottslyftets inriktning och medelstillelning. Eventuella konsekvenser kan bli aktuella till 2018 efter beslut på riksidrottsmötet (RIM) 2017 eftersom mötet då ska besluta om en övergripande strategisk plan för svensk idrotts framtid.

Utgångspunkter för Idrottslyftet 2016-2019

Att Idrottslyftet får en starkare koppling till det pågående strategiarbetet.

Idrottslyftet ska inte vara en egen verksamhet utan ett medel att utveckla föreningsidrotten i linje med den av svensk idrott beslutade strategiska inriktningen, vilket betyder att de övergripande mål vi ska sträva mot är följande:

- Svensk idrott ska vidareutveckla verksamheten så att barn, unga, vuxna och äldre väljer att idrotta i förening under hela livet
- Svensk idrott ska nå fler idrottsliga framgångar internationellt
- Alla lever och leder enligt svensk idrotts värdegrund.
- Svensk idrott ska vidareutvecklas, samverka med andra aktörer och ge goda möjligheter att idrotta i förening.
- Idrottsrörelsen är en ännu starkare samhällsaktör.

För Idrottslyftet innebär det att fokus ligger på att stimulera till ett livslångt idrottande, där det är verksamheten i föreningen som ytterst ska utvecklas. Varje utvecklingsinsats ska tydligt bidra till att idrottsrörelsen lever och leder efter sin värdegrund, i linje med anvisningarna för barn- och ungdomsidrott.

Att Idrottslyftet får en tydligare koppling på föreningsidrottens egenvärde snarare än på vissa grupper eller frågor.

Idrottslyftet ska bidra till att utforma en verksamhet som inte bara är öppen för alla utan också av alla upplevs som attraktiv och välkomnande. Lyckas idrottsrörelsen med detta kommer den också att rekrytera, och behålla, barn och ungdomar som den idag inte når och därmed också bättre uppfylla den viktiga samhällsfunktion som idrotten har.

Att RF och SF ges en tydligare ledande roll i arbetet.

RF ska i större utsträckning följa SF:s arbete med utvecklingen av idrottsverksamhet för barn och unga. Konkret innebär det att RF/SISU stöttar SF med att ta fram utvecklingsplaner, godkänner dessa och även följer upp dessa tillsammans med SF. Det innebär också att SF gentemot sina föreningar, har uppdraget att maximera nyttan med medlen och därmed tydligare följa upp vad som görs och vilka resultat som genereras. Det viktiga är att effekter blir märkbara på föreningsnivån.

Att idrottsrörelsens stödorganisationer ses som en enhet och erhåller resurser för att kunna stötta SF:s och föreningarnas arbete utifrån identifierade behov.

Detta innebär att RF med sina distrikt och SISU Idrottsutbildarna med sina distrikt tillsammans optimerar sina medel och krafter i rollen som stödorganisationer. Förväntad effekt är ett än bättre stöd till SF i deras utvecklingsarbete.

Att kraven på SF är olika beroende på omfattningen av deras föreningsverksamhet och i vilken utsträckning SF har en organisation som kan arbeta med frågorna.

De SF som har störst verksamhet får större krav på sig avseende sina utvecklingsplaner och sitt deltagande i kompetensutvecklingsinsatser. Erfarenheten har visat att Idrottslyftet i många fall är en isolerad verksamhet i SF och därmed bör krav ställas för att säkerställa ett större internt engagemang. Det leder till att betydligt fler blir involverade i utvecklingsinsatser kopplade till Idrottslyftet.

Vad händer 2016

2016 kan delvis ses som ett övergångsår mellan det gamla Idrottslyftet och det nya Idrottslyftet. Avsikten är att fortsatt fördela föreningsstöd, behålla nuvarande fördelningsnycklar, göra små förändringar i de allmänna villkoren och ordentligt kartlägga och analysera idrottsverksamheten för 7-25 åringar. Detta för att kunna åstadkomma verkliga förändringar till perioden 2017-2019.

SF

Specialidrottsförbunden får liksom tidigare år rollen att utveckla sin egen idrott utifrån det övergripande syftet och målen med Idrottslyftet. Det handlar om att genomföra de utvecklingsinsatser som SF själva väljer och destinerar medel till föreningar enligt det övergripande regelverket och SF:s egna regler.

Förutom detta vilar ett stort ansvar på respektive SF att med stöd från RF/SISU Idrottsutbildarna kartlägga och analysera verksamheten för barn och unga, i första hand på strukturell nivå, för att på bästa sätt kunna utveckla den de kommande åren. Utifrån denna kartläggning görs sedan en behovsanalys i syfte att identifiera basutvecklingsbehoven för respektive SF. Basutvecklingsbehoven omsätts sedan i en utvecklingsplan för perioden 2017-2019. SF ska i planen ange hur det ser sitt behov av stöd från distriktsledet. Utvecklingsplanen ska vara RF tillhanda senast 1 september 2016 och sikta på målet att samtliga SF, utifrån sina unika behov, ska ha utvecklat sin verksamhet för barn och unga mellan 7-25 år vid programtidens slut. Planerna ska vara en integrerad del av den totala utvecklingsplanen (i den mån den finns) för SF:s verksamhet. Inga medel betalas ut för 2017 innan det finns en godkänd plan. Även om datum för utvecklingsplan är satt till hösten finns det inget som hindrar SF att så snart man är redo vrida om sin verksamhet. Det tidsmässiga utrymmet syftar till att möjliggöra en ordentlig analys och genomgång men så snart den är gjord står det SF fritt att formulera sina insatser på bästa sätt.

Riktlinjer/Användning av medel 2016

Under vintern och våren 2015 har RF/SISU genomfört utvecklingsdialoger med samtliga SF och baserat på dessa kan vissa inledande åtgärder identifieras. Utvecklingsdialogerna blir också ett viktigt verktyg i såväl den fortsatta utvecklingen av Idrottslyftet som förverkligandet av strategiarbetets ambitioner.

Under 2016 är utgångspunkten att SF, utöver att ta fram sin utvecklingsplan, genomför insatser i linje med syftet ”Att utveckla verksamheten så att barn och unga i åldern 7 – 25 år väljer att idrotta i förening och stimuleras till ett livslångt idrottande i föreningsidrotten”. I och med detta tas kravet på att 50 % av föreningsstödet ska användas till insatser för att behålla ungdomar bort. För att kunna ha fullt fokus på att ta fram sin utvecklingsplan som ska gälla 2017 och framåt behöver förbunden inte lämna in detaljerade planer för 2016. SF ska dock formulera och för RF presentera en kort redogörelse för hur de har för avsikt att använda sina medel.

Stödorganisationerna (RF, SISU, DF och SISU-d)

RF och SISU Idrottsutbildarna kommer i större utsträckning än tidigare att följa SF:s arbete med Idrottslyftet och stödja dem i deras insatser. Konkret innebär det processledning eller annat stöd i framtagande av utvecklingsplaner samt godkännande och uppföljning av dessa.

Det innebär också att initiera särskilda satsningar och kompetensutveckla såväl förbund som distrikt inom idrottsverksamhet för barn och unga.

Distrikten ska vara ett stöd till SF i deras utvecklingsarbete och ska fortsatt fördela medel till föreningar. Samtliga distrikt ska även under 2016 göra en SWOT-analys av idrotten för barn och unga i distriktet. Där identifieras styrkor och svagheter, möjligheter och hot. Utifrån denna analys och med hänsyn tagen till SF:s utvecklingsplaner görs sedan en plan för distriktens nyttjande av medlen för 2017-2019.

Medel finns fortsatt destinerade till anläggningar och idrottsmiljöer där distrikten liksom tidigare arbetar med oförändrat regelverk. Ett nytt genomarbetat regelverk tas dock i samarbete med distrikten och Rådet för anläggningar och idrottsmiljöer fram inför 2017. Där ska distriktens roll i relation till RF:s och kommunernas respektive roller analyseras särskilt. Hur stimuleras exempelvis tillkomsten av de anläggningar som verkligen behövs?

Riktlinjer/Användning av medel 2016

Den del av resurserna som RF förfogar över in-tecknas inte som tidigare till administration, utvärdering, projekt, anläggningar och stöd i förbundens analysarbete utan beslutas av RS i det årliga budgetarbetet. Detta för att i högre grad kunna vara flexibla och justera användning av medel under perioden. Utöver viss personal, utvecklings- och förvaltningskostnader för administrativ hantering av idrottliftet ska dock centrala projektmedel fördelas. Medel för 2016 används till insatser identifierade i utvecklingsdialogerna 2015.

Eftersom idrottsrörelsens stödorganisationer ses som en enhet och erhåller resurser för att kunna stötta SF:s och föreningarnas arbete baserat på identifierade behov och då distrikten arbetar allt mer integrerat (DF-SISU-d) fördelas medlen redan för 2016 i en gemensam pott, förutom medel till anläggningar och idrottsmiljöer. Distriktet avgör användningen av medlen (fördelning mellan DF och SISU-d) internt utifrån identifierade behov. Detta arbete sker i dialog med RF och redovisas i form av en kort redogörelse över hur medlen ska användas.

Nuvarande fokus på föreningarnas rekryteringsarbete har gett upphov till att verksamheter inte klarar av att övergå till ordinarie verksamhet i föreningsregi utan fortsatt stöd via Idrottslyftet och en stor del av dessa är återkommande från år till år. Det kan tolkas som att Idrottslyftet idag finansierar verksamhet som blivit mer eller mindre reguljär snarare än stimulerar till nya insatser. Därför ska distrikten under 2016 se till att en övergång görs beträffande medelsanvändningen från förra periodens syfte och mål till den kommande periodens syfte och mål.

Distrikten har fortsatt destinerade medel för anläggningar och idrottsmiljöer. I likhet med föregående år får max 1,5 % avsättas för distriktets administrativa arbete med ansökningar/redovisningar etc. Nuvarande regelverk används även 2016. Distrikten ges dock till 2016 möjlighet att ansöka om att få använda delar av sitt anläggningsstöd till andra insatser som gagnar anläggningsutvecklingen i distriktet (t ex förstudier och analyser i enlighet med den anläggnings- och idrottsmiljöpolitiska planen).

Vad händer 2017 – 2019

SF

Under 2017-2019 ska de utvecklingsplaner som SF tagit fram och som understöds av distriktens planer omsättas i handling. Det handlar om att fortsatt fördela föreningsstöd och att utveckla verksamheten i linje med Idrottslyftets syfte och mål. Varken medelsfördelning eller

de allmänna villkoren, med undantag för anläggnings- och idrottsmiljöområdet, kommer att ändras såvida inte RIM 2017 tar beslut som föranleder detta.

Respektive SF nyttjar sina medel i enlighet med de i utvecklingsplanen identifierade behoven under perioden 2017-2019. Inför varje nytt år ska RF och SF i dialog komma överens om nästa steg i utvecklingsarbetet så att SF har möjlighet att justera sina planer löpande. I samband med att SF:s utvecklingsplaner godkänns sluts en överenskommelse mellan RF och SF som reglerar SF:s nyttjande av medlen.

Stödorganisationerna (RF, SISU, DF och SISU-d)

RF och SISU Idrottsutbildarna riks ska under 2017-2019:

- Leda i Idrottslyftets riktning
- Följa upp Idrottslyftets mål och effekter
- Tillhandahålla och analysera statistik per SF
- Genomföra undersökningar kring barn- och ungdomsidrottens utveckling
- Kompetensutveckla inom barn- och ungdomsidrott (SF + distrikt)
- Genomföra utvecklingsträffar
- Fortsätta utveckla stödorganisationernas roll

Stödet från distriktsorganisationerna ska integreras som en naturlig del av den utvecklingsplan som respektive SF tar fram. Distrikten får utöver det handlingsutrymme att genomföra idrottsövergripande insatser som det finns behov av. Såväl det specifika arbete som distrikten genomför utifrån varje SF:s behov som de idrottsövergripande insatser de initierar ska kopplas till anvisningarna för barn- och ungdomsidrott. Det är särskilt viktigt att tydliggöra skillnaden mellan Idrottslyftsmedel och folkbildningsmedel.

Sammanfattningsvis ska DF/SISU-d:

- Fördela förenings- och anläggningsstöd
- Fånga upp/arbete med mönster som känns igen från flera SF i utvecklingsplaner -> utföra uppdrag i IF
- Bistå med processledning (i framtagande av SDF:s och IF:s planer)
- Genomföra idrottsövergripande insatser utifrån identifierade lokala behov
- Fortsätta utveckla stödorganisationernas roll

Fördelning av medel 2016-2019

SF

Fördelning av medel sker enligt samma principer som föregående period av Idrottslyftet. Stödet kommer således att fördelas som ett utvecklingsstöd och ett föreningsstöd där användandet beskrivs i SF:s redogörelse för 2016 samt i de utvecklingsplaner som avser 2017-2019. Nedan visas principerna för fördelning.

Fördelning 2016-2019 SF per år		
Typ av stöd	Utvecklingsstöd	Föreningsstöd
Summa	108 MSEK	180 MSEK
Grundbidrag	200 000 kr per SF	0 kr per SF
Att fördela matematiskt	94 MSEK	180 MSEK
Fördelningsnycklar		
Andel av SF-stödet 2016	75% av 94 MSEK	50% av 180 MSEK
Andel av LOK-stödet 2014	12,5% av 94 MSEK	50% av 180 MSEK
Andel av LOK-stödsföreningar 2014	12,5% av 94 MSEK	

Stödorganisationerna (RF, SISU, DF och SISU-d)

Fördelning av medel kommer att ske enligt samma principer som under föregående period av Idrottslyftet, med skillnaden att de medel som tidigare avsatts för rekrytering och arbete kring Idrotten Vill inte tvunget måste användas för detta ändamål. Detta ska dock enligt tidigare beskrivet redogöras för i den redogörelse som avser 2016 samt i de planer som avser 2017-2019.

Riksidrottsförbundets centrala medel används grovt nedbrutet till:

- RF:s administration/personal: ca 4 MSEK;
- utveckling och drift av idrottslyftsapplikationen för hantering av medel: 7,5 MSEK
- projekt som stöder identifierade utvecklingsområden: 7 MSEK.

Principerna för fördelningen framgår av nedanstående tabell.

Fördelning 2016-2019 Distrikt per år			
Typ av stöd	Utvecklingsstöd DF	Utvecklingsstöd SISU-d	Centrala medel RF
Summa	14 MSEK	4 MSEK	18,5 MSEK
Grundbidrag	200 000 kr per DF	40 000 kr per SISU-d	0
Att fördela matematiskt	9,6 MSEK	3,16 MSEK	0
Fördelningsnycklar			
Andel av DF-stödet 2016	33 % av 9,6 MSEK		RF medel kommer nyttjas till särskilda insatser samt styrning och administration av Idrottslyftet
Andel av SISU-d stödet 2016		33% av 3,16 MSEK	
Andel av LOK-stödet 2014	33 % av 9,6 MSEK	33% av 3,16 MSEK	
Andel av LOK-stödsföreningar 2014	33 % av 9,6 MSEK	33% av 3,16 MSEK	
Typ av stöd	Anläggningsstöd DF	Föreningsstöd DF	Föreningsstöd SISU-d
Summa	85,5 MSEK	60 MSEK	25 MSEK
Grundbidrag			
Att fördela matematiskt		60 MSEK	25 MSEK
Fördelningsnycklar			
Andel av DF-stödet 2016	40 % av 85,5 MSEK		
Andel av befolkning 7-25 år 1 nov 2014	20 % av 85,5 MSEK	100 % av 60 MSEK	
Andel av SISU-d stödet 2016			33% av 25 MSEK
Andel av LOK-stödet 2014	20 % av 85,5 MSEK		33% av 25 MSEK
Andel av LOK-stödsföreningar 2014			33% av 25 MSEK

Uppföljning

Godkännande av planer

Respektive SF:s utvecklingsplan inför perioden 2017-2019 ska lämnas in till RF senast den 1 september 2016 och vara godkänd senast den 1 december 2016. Från och med 2017 betalas inga medel ut utan en godkänd plan.

Kompetensutvecklingsinsatser

Under Idrottlyftsperioden kommer såväl SF som distrikt att delta i ett kompetensutvecklingsprogram kring barn- och ungdomsidrott. Omfattningen av programmet och krav på deltagande avgörs av de differentierade krav som RF kommer att ställa på SF utifrån SF:s storlek på såväl verksamhet som personalresurser.

Handläggarträffar

Under Idrottlyftsperioden kommer särskilda träffar hållas med fokus på handläggarrollen och den kunskap och kompetens den kräver.

Utvärdering

För Idrottlyftsperioden 2016-2019 kopplas en extern utvärderare på redan från start med uppdraget att följa arbetet, en så kallad processutvärdering. Detta ger möjligheter till att under periodens gång göra eventuellt nödvändiga justeringar.

Viktiga datum

oktober 2015	RS fastslår exakt fördelning av Idrottlyftsmedel för 2016
25 oktober 2015	SF och distrikt lämnar in redogörelse för användandet av sina medel för 2016
1 september 2016	SF samt distrikt lämnar in sina utvecklingsplaner för 2017-2019
oktober 2016	RS fastslår exakt fördelning av Idrottlyftsmedel för 2017
1 december 2016	Utvecklingsplanerna ska vara godkända
1 december 2017	Eventuella justeringar av utvecklingsplanen ska vara godkända för 2018
1 december 2018	Eventuella justeringar av utvecklingsplanen ska vara godkända för 2019